

RWS INFORMATIE

Handreiking vellen en herbeplanten houtopstanden

Omgang van RWS met de Wet natuurbescherming en gemeentelijke regelingen

Datum	30 januari 2018
Status	definitief

Colofon

Uitgegeven door

Informatie

Telefoon

Fax

Uitgevoerd door Marjan Poortinga

Opmaak

Datum 30 januari 2018

Status definitief

Versienummer 1.1

Inhoud

1	Inleiding—7
1.0	Doel van de Handreiking—7
1.1	Status van de Handreiking—7
1.2	Vellen van houtopstanden in de RWS-modelcontracten—7
1.3	Leeswijzer—8
1.4	Versiebeheer—8
1.5	Vragen of opmerkingen—8
2	Stappenplan & Toelichting op het stappenplan—9
2.0	Inleiding—11
2.0.1	Betrek altijd de RWS-coördinator houtopstanden—11
2.0.2	De situatie is per gemeente verschillend—11
2.0.3	Voor RWS én opdrachtnemers—11
2.0.4	Twee eigenstandige sporen, allebei doorlopen: Wnb en gemeentelijk spoor—11
2.1	Zijn de percelen met te vellen houtopstanden in eigendom van RWS of stemt de eigenaar in met de velling?—11
2.2	Is de Wnb van toepassing? Staan (een deel van) de houtopstanden buiten de bebouwde kom (Wnb) van de gemeente?—12
2.3	Zijn de uitzonderingen of vrijstellingen uit de Wnb van toepassing?—12
2.4	Is de APV van toepassing op (een deel van) de te vellen houtopstanden? en/of zijn in het bestemmingsplan planregels opgenomen over het vellen van houtopstanden?—14
2.4.1	APV—15
2.4.2	Bestemmingsplan—15
2.5	RWS doet ten minste één maand voor velling melding bij RVO/provincie—15
2.6	RWS vraagt omgevingsvergunning aan bij gemeente(n)—17
2.7	Gemeente verleent vergunning. Bezwaar en beroep zijn mogelijk.—17
2.7.1	Aan de vergunning te verbinden voorschriften—17
2.7.2	Beslistermijn en procedure—18
2.7.3	Bezwaar en beroep zijn mogelijk—18
2.8	Vel de houtopstanden en herbeplant/compenseer binnen de gestelde termijn—19
2.8.1	Wanneer mag velling plaatsvinden?—19
2.8.2	Waar herbeplanten?—19
2.8.3	Hoe herbeplanten?—20
2.8.4	Binnen welke termijn herbeplanten?—21
2.9	Rapporteer de herbeplanting bij RVO/ provincie—22
2.10	Opdrachtnemer verstrekt jaarlijks aan RWS een overzicht van de gevelde en herbeplante houtopstanden—22
2.11	Samenloop Wnb, APV en bestemmingsplan—22
2.12	Samenloop/coördinatie tussen Wnb, omgevingsvergunning en het 'moederbesluit'—23
Bijlage A	Definities en afkortingen—25
Bijlage B	Lijst van RWS-coördinatoren houtopstanden—27
Bijlage C	Juridisch kader: Wet natuurbescherming, Ontheffing houtopstanden RWS, APV en bestemmingsplan—29
C.1	Inleiding—29
C.2	Wet natuurbescherming—29
C.2.1	Wnb geldt alleen buiten de bebouwde kom in de zin van de Wnb—29
C.2.2	Vellen en herbeplanten—29
C.2.3	Uitzonderingen op en vrijstellingen van de meld- en herbeplantingsplicht—30

C.2.4	Kapverbod—30
C.2.5	Bevoegd gezag: voor RWS meestal RVO—30
C.2.6	Gedragcode—31
C.2.7	Besluit natuurbescherming en Regeling natuurbescherming—31
C.2.8	Provinciale verordeningen—31
C.3	Ontheffing houtopstanden Rijkswaterstaat—32
C.3.1	Herbeplanting op andere locatie—32
C.3.2	Herbeplanting op bosbouwkundig verantwoorde wijze—32
C.3.3	Herbeplantingstermijn—32
C.3.4	Rapporteren na afronding project—33
C.4	APV—33
C.4.1	Bevoegdheid gemeenten—33
C.4.2	Geografische reikwijdte APV—34
C.5	Bestemmingsplan: het uitvoeren van werken/ werkzaamheden—34
C.6	Samenloop Wnb, APV en bestemmingsplan—34

1 Inleiding

Als voor een aanleg-, beheer- of onderhoudsproject van Rijkswaterstaat (RWS) houtopstanden (bomen, boomvormers, struiken, hakhout of griend) moeten worden gekapt, dan geldt wet- en regelgeving waar RWS zich aan moet houden. Denk aan de Wet natuurbescherming (Wnb) inclusief de Ontheffing houtopstanden Rijkswaterstaat (Ontheffing) en provinciale verordeningen op grond van die Wnb, het natuurnetwerk Nederland (voorheen: Ecologische hoofdstructuur), de gemeentelijke Algemene Plaatselijke Verordening (APV) of gemeentelijke kapverordening en planregels in het gemeentelijke bestemmingsplan.

1.0 Doel van de Handreiking

RWS en opdrachtnemers van RWS dienen zich aan de wet- en regelgeving te houden. In deze Handreiking wordt beschreven hoe RWS daar uitvoering aan geeft in het geval houtopstanden moeten worden geveld. Daarbij ligt de focus op hoofdstuk 4 uit de Wnb (houtopstanden), op de APV en de planregels in bestemmingsplannen. De bescherming van houtopstanden via het NNN, hoofdstuk 2 Wnb (Natura 2000) en hoofdstuk 3 Wnb (soortenbescherming) worden zijdelings behandeld.

De Handreiking is bedoeld ter ondersteuning van projectteams van aanleg-, beheer- en onderhoudsprojecten van RWS en opdrachtnemers. Zij heeft tot doel het werk makkelijker te maken en uniformiteit te waarborgen. Wat betreft aanlegprojecten is de Handreiking van toepassing in de MIRT 3 en 4-fase¹, te weten de planuitwerkingsfase en de realisatiefase. Met name de omgevingsmanager of de technisch manager uit het IPM-model² zullen er mee te maken hebben alsmede de adviseur natuur/ landschappelijke inpassing.

1.1 Status van de Handreiking

Dit document is in de Werkwijzer RWS opgenomen als Handreiking. Medewerkers van RWS en door RWS ingeschakelde opdrachtnemers zijn verplicht om deze bij de uitvoering van hun werk te gebruiken/raadplegen. Indien hiervan wordt afgeweken moet achteraf aan de proceseigenaar worden gemotiveerd waarom dit is gebeurd.

1.2 Vellen van houtopstanden in de RWS-modelcontracten

In de E&C-, D&C-, DBFM-modelcontracten en in de modelprestatiecontracten Droog en Nat is opgenomen dat Rijkswaterstaat een Ontheffing heeft. Opdrachtnemers kunnen die Ontheffing gebruiken. De Ontheffing biedt RWS het voordeel dat niet herbeplant hoeft te worden of de locatie van de velling, zoals dat conform de wet in principe wel moet, en met de Ontheffing mag bij langer lopende projecten langer worden gedaan over de herbeplanting (5 jaar) dan de standaard wettelijke termijn (3 jaar), zie ook bijlage C.

In de contracten is de verplichting opgenomen dat opdrachtnemers jaarlijks aan RWS een overzicht verstrekken met gevelde en herbeplante houtopstanden. Zie de Vraagspecificatie Proces in de modelcontracten:

¹ MIRT staat voor Meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte en Transport. Voor MIRT-projecten worden vier fasen onderscheiden: Fase 1 is de initiatieffase, fase 2 de verkenningsfase, fase 3 de planuitwerkingsfase en fase 4 de realisatiefase

² IPM staat voor Integraal Projectmanagement. Het integraal projectteam kent 5 rollen: projectmanager, manager projectbeheersing, omgevingsmanager, technisch manager en contractmanager.

<http://intranet.minienm.nl/Ondersteuning/Inkoop/Inkoopspecialist/Inkoopdocumenten/Contractvoorbereiding/>

Daarnaast is de Basisspecificatie Beplanting van RWS van belang bij ontwerp en aanleg van nieuwe beplanting. Eisen aan beheer en onderhoud zijn opgenomen in het RWS Kader beheer groenvoorziening.

1.3 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 staat het te doorlopen stappenplan en de toelichting daarop. In de tekst zijn in losse kaders diverse tips opgenomen met aandachtspunten voor de praktijk. In bijlage A is een lijst met gebruikte definities en afkortingen opgenomen. In bijlage B staat een lijst met huidige RWS-coördinatoren houtopstanden. De actuele lijst is te vinden op intranet:

http://corporate.intranet.rws.nl/Kennis_en_Expertise/Kennisvelden/Leefomgeving/Natuur/Beleid_wet_en_regelgeving/Wet_natuurbescherming/Houtopstanden/. In

bijlage C is het relevante juridische kader toegelicht.

1.4 Versiebeheer

In april 2017 is de eerste versie van deze Handreiking verschenen: het Kader kap en herbeplanting houtopstanden. Het voorliggende document is versie 1.1.

Veranderingen ten opzichte van de eerste versie zijn:

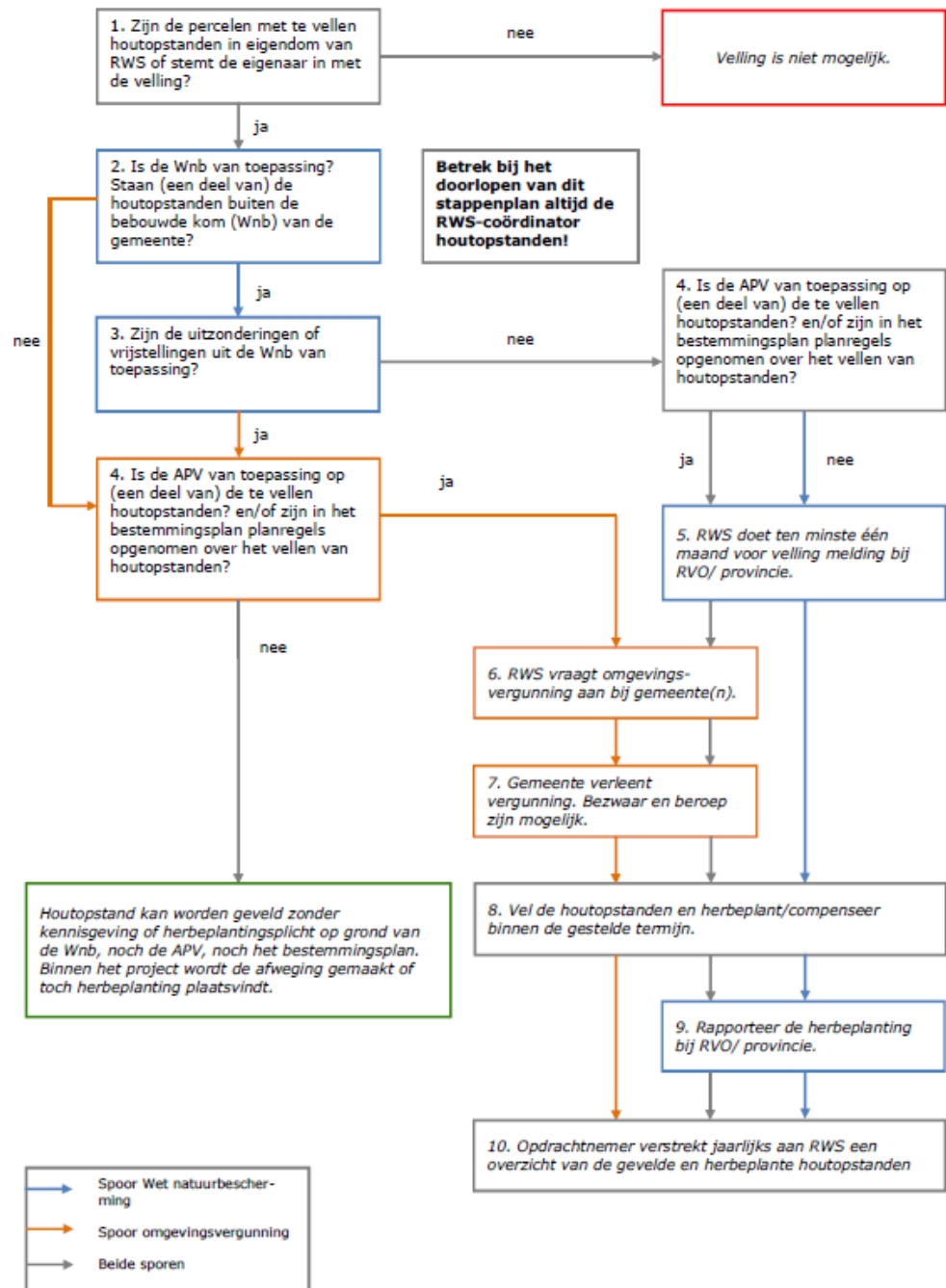
- het beschermingsregime aangaande houtopstanden uit bestemmingsplannen is toegevoegd;
- het stappenplan is qua opmaak veranderd;
- er hebben tekstuele verduidelijkingen plaatsgevonden;
- de uitleg over de wet- en regelgeving is naar de bijlage verplaatst;
- de bijlage over de overgangssituatie van Boswet naar Wet natuurbescherming en de beëindiging van de Samenwerkingsovereenkomst LNV en V&W is verwijderd, omdat deze met het verstrijken van de tijd steeds minder relevant wordt.

De titel en status van het document is gewijzigd van Kader in Handreiking. Bij nader inzien past deze status beter bij de informatie in het document.

1.5 Vragen of opmerkingen

Vragen of opmerkingen over deze Handreiking zijn van harte welkom via emailadres: steunpunt-natuur@rws.nl. Voor opdrachtnemers geldt dat zij zich met vragen of opmerkingen in eerste instantie wenden tot hun opdrachtgever.

2 Stappenplan & Toelichting op het stappenplan

2.0 Inleiding

Het stappenplan hierboven is alleen te gebruiken met de toelichting hieronder. Per stap is een toelichting gegeven, waarbij de cijfers in het stappenplan corresponderen met de nummering van de paragrafen: stap 1 uit het stappenplan wordt toegelicht in paragraaf 2.1, stap 2 in paragraaf 2.2 en zo verder.

2.0.1 *Betrek altijd de RWS-coördinator houtopstanden*

Zoals ook in het stappenplan staat is het de bedoeling dat bij het doorlopen van dit stappenplan altijd de RWS-coördinator houtopstanden wordt betrokken. Zie bijlage B voor de lijst met RWS-coördinatoren. De actuele lijst is te vinden op intranet: http://corporate.intranet.rws.nl/Kennis_en_Expertise/Kennisvelden/Leefomgeving/Natuur/Beleid_wet_en_regelgeving/Wet_natuurbescherming/Houtopstanden/.

2.0.2 *De situatie is per gemeente verschillend*

Aangezien iedere gemeente zijn eigen verordening en bestemmingsplan(nen) heeft, is het stappenplan en de bijbehorende toelichting slechts een indicatie van de te nemen stappen voor het verkrijgen van een gemeentelijke omgevingsvergunning voor het vellen van houtopstanden.

2.0.3 *Voor RWS én opdrachtnemers*

Waar in het stappenplan en de toelichting 'RWS' staat kan ook worden gelezen: de opdrachtnemer van RWS. Eventueel kunnen hierover afspraken worden gemaakt tussen de opdrachtnemer en RWS. De opdrachtnemer moet voor sommige handelingen wel gemachtigd zijn door RWS om deze te kunnen uitvoeren. Een machtiging wordt geregeld door het project, bijvoorbeeld door het sturen van een brief.

2.0.4 *Twee eigenstandige sporen, allebei doorlopen: Wnb en gemeentelijk spoor*

Het kan voorkomen dat in een bepaald gebied zowel de bepalingen uit de Wnb als die uit de APV en/of het bestemmingsplan gelden. In verband met de bepalingen uit de APV en/of het bestemmingsplan kan volgen dat een omgevingsvergunning nodig is. Als de verschillende bepalingen van toepassing zijn op het vellen van de houtopstanden, dan moeten beide sporen worden doorlopen: het Wnb-spoor en het omgevingsvergunningsspoor.

Bedacht moet worden dat beide sporen eigenstandige sporen zijn. Zij zijn niet afhankelijk van elkaar. Theoretisch kan het dus bijvoorbeeld voorkomen dat een boom volgens de Wnb wel mag worden geveld, maar volgens de APV niet.

De sporen kunnen tegelijkertijd worden doorlopen of na elkaar. Het maakt niet uit welke volgorde wordt gekozen.

In paragraaf 2.11 is nader ingegaan op de situatie van samenloop tussen de Wnb, de APV en het bestemmingsplan. In paragraaf 2.12 wordt ingegaan op de samenloop/coördinatie tussen de Wnb, de omgevingsvergunning en het zogenaamde moederbesluit, zoals het tracébesluit of het projectplan Waterwet.

2.1 **Zijn de percelen met te vellen houtopstanden in eigendom van RWS of stemt de eigenaar in met de velling?**

Logischerwijs mag alleen velling plaatsvinden als je zelf de eigenaar van de houtopstanden bent of als de eigenaar van de houtopstand daarmee instemt. Als de houtopstanden die geveld moeten worden op gronden staan die (nog) niet in eigendom van RWS zijn, dient hierover dus overeenstemming te worden bereikt met de eigenaar. Leg dit schriftelijk vast. Als deze overeenstemming ontbreekt dan kan de velling niet doorgaan, of zal moeten worden gewacht met de velling totdat de

eigendom naar RWS is overgegaan of, indien van toepassing, een gedoogplicht is opgelegd. Geadviseerd wordt om ook bij overeenstemming met de eigenaar, de eigenaar op de hoogte te houden door bijvoorbeeld een afschrift van het meldingsformulier (zie paragraaf 2.5) en/of van de vergunningaanvraag (zie paragraaf 2.6) aan de eigenaar te zenden.

2.2 **Is de Wnb van toepassing? Staan (een deel van) de houtopstanden buiten de bebouwde kom (Wnb) van de gemeente?**

De Wnb en bijbehorende Ontheffing zijn alleen van toepassing als de velling van houtopstanden plaatsvindt buiten de bebouwde kom op grond van de Wnb.³ De gemeenteraad is bevoegd om die grens op grond van de Wnb vast te stellen. Vraag dus na bij de gemeente of er een bebouwde kom op grond van de Wnb is vastgesteld en waar die begrenzing loopt. Als de gemeente geen grens heeft vastgesteld, is de Wnb en bijbehorende Ontheffing overal van toepassing in die betreffende gemeente. Dit geldt ook als de gemeente enkele specifieke bomen heeft aangewezen die door de gemeente worden beschermd en de gemeente daarnaast niet een aparte bebouwde kom in de zin van de Wnb heeft vastgesteld.

Als de Wnb van toepassing is, is de provinciale verordening op grond van de Wnb ook van toepassing als de provincie bevoegd gezag is. Voor RWS geldt echter dat RVO bijna altijd het bevoegd gezag is en de provincie bijna nooit het bevoegd gezag is. RWS heeft daarom ook bijna nooit rechtstreeks te maken heeft met de provinciale verordening. Zie hierover ook paragraaf C.2.5 in Bijlage C.

De leeftijd van de te vellen beplanting doet er in principe niet toe voor de vraag of de Wnb van toepassing is. De wijze van ontstaan, geplant of spontane opslag, is voor de Wnb ook niet relevant.

LET OP: De Wnb en de omgevingsaanlegvergunning gaan over houtopstanden, dus niet alleen over bomen, maar ook over boomvormers, struiken, hakhout of griend.

LET OP: de bebouwde komgrens op grond van de Wnb kan een andere grens zijn dan de bebouwde komgrens op grond van de Wegenverkeerswet. De bebouwde komgrens op grond van de Wegenverkeerswet is niet relevant als het gaat om het vellen van houtopstanden.

Als de Wnb van toepassing is op (een deel van) de te vellen houtopstanden, dan moet het stappenplan (voor dat deel van de houtopstanden) verder worden doorlopen. Als de Wnb niet van toepassing is, dan hoeft het Wnb-spoor (het blauwe spoor in het stappenplan) verder niet doorlopen te worden. Wel moet dan bekeken worden of het omgevingsvergunningspoor (oranje in het stappenplan) misschien van toepassing is.

2.3 **Zijn de uitzonderingen of vrijstellingen uit de Wnb van toepassing?**

De Wnb bevat verschillende uitzonderingen en vrijstellingen. Een lijst hiervan is hieronder opgenomen. Als voor het gehele project een uitzondering of vrijstelling geldt, dan kan de houtopstand worden geveld zonder melding of herbeplantingplicht op grond van hoofdstuk 4 van de Wnb. De blauwe stappen uit het stappenplan hoeven niet verder doorlopen te worden. Het kan dan nog wel zo zijn dat een omgevingsvergunning nodig is in verband met de gemeentelijke APV en/of planregels uit het bestemmingsplan (oranje spoor stappenplan). Ook kan het bijvoorbeeld mogelijk zijn dat een Natura 2000-vergunning (hoofdstuk 2 Wnb) of

³ Artikel 4.1, sub a, Wnb.

een soortenonthefing (hoofdstuk 3 Wnb) nodig is voor het vellen van de houtopstanden. Daar wordt in deze Handreiking verder niet dieper op ingegaan.

Als voor het project slechts deels een uitzondering geldt, dan zal voor het andere deel wel de rest van het stappenplan (blauw) doorlopen moeten worden. Er zal een melding moeten worden gedaan en er zal moeten worden herbeplant. Zie de volgende paragrafen.

LET OP: Op 1 december 2016 is de Samenwerkingsovereenkomst (SO) beëindigd die in 1986 tussen de toenmalige Ministeries van LNV en V&W was gesloten. Op grond van die SO werden gevelde houtopstanden één op één door RWS herbeplant bij 'droge' projecten (wegen en kanalen), ongeacht de uitzonderingen en vrijstellingen in de toenmalige Boswet. Nu deze SO is beëindigd, kan RWS wél gebruik maken van de uitzonderingen en vrijstellingen en geldt vanuit de Wnb dus niet altijd de verplichting om alle houtopstanden één op één te herbeplanten.

Als geen verplichting geldt vanuit de Wnb wordt binnen (de planuitwerkingsfase van) het project de afweging gemaakt of de bomen toch worden herbeplant. Belangrijke overweging daarbij is de informatie waarom de houtopstanden daar in het verleden zijn geplant of ontstaan. Langs wegen en waterwegen zijn zelden houtopstanden voor de houtproductie aangebracht, maar juist om andere redenen, zoals:

- een landschappelijke functie;
- een natuurfunctie. De houtopstanden zijn ooit bijvoorbeeld als natuurcompensatie geplant. Of de houtopstanden maken deel uit van het leefgebied van diersoorten zoals vogels of vleermuizen. Wat dit laatste betreft kan overigens vanuit hoofdstuk 3 Wnb (soortenbescherming) een verplichting bestaan om te moeten herbeplanten.
- een functie voor verkeersgeleiding of verkeersafscherming;
- omgevingsmanagement.

Deze redenen kunnen nu ook weer gelden om te kiezen om ondanks de geldende vrijstellingen en uitzonderingen toch houtopstanden te herbeplanten.

In de volgende gevallen geldt op grond van de Wnb geen verplichting tot het melden en herbeplanten voor het vellen⁴:

- periodiek vellen van griend- of hakhout;
- houtopstanden die een zelfstandige eenheid vormen van bomen, boomvormers, struiken, hakhout of griend, én hetzij geen groter oppervlakte beslaan dan 10 are, hetzij ingeval van rijbeplanting, gerekend over het totaal aantal rijen, niet meer bomen omvatten dan 20;
- houtopstanden binnen de bij besluit van de gemeenteraad vastgestelde grenzen van de bebouwde kom in de zin van de Wnb;
- houtopstanden op erven of in tuinen;
- fruitbomen en windschermen om boomgaarden;
- naaldbomen, kennelijk bedoeld om te dienen als kerstbomen, indien niet ouder dan twintig jaar;
- kweekgoed;
- uit populieren of wilgen bestaande:
 1. wegbeplantingen;
 2. beplantingen langs waterwegen⁵, en

⁴ Deze uitzonderingen en vrijstellingen volgen uit de volgende bepalingen: artikel 1.1, lid 1, Wnb, definitie 'houtopstand'; artikel 4.1; artikel 4.2, lid 1 en artikel 4.3, lid 1, Wnb; artikel 4.4, lid 1, Wnb.

⁵ De uitzondering voor "uit populieren of wilgen bestaande beplantingen langs waterwegen" in de Wnb is nieuw ten opzichte van de voormalige Boswet. De term waterweg is echter niet gedefinieerd in de Wnb. Ook in de wetgeschiedenis is hier nauwelijks aandacht aan besteed. In de praktijk zullen we moeten uitvinden hoe ver van de waterweg populieren en wilgen zonder meld- en herbeplantingsplicht mogen worden geveld.

- 3. eenrijige beplantingen langs landbouwgronden;
- het dunnen van een houtopstand;
- uit populieren, wilgen, essen of elzen bestaande beplantingen die kennelijk zijn bedoeld voor de productie van houtige biomassa, indien zij:
 1. ten minste eens per tien jaar worden geoogst;
 2. bestaan uit minstens tienduizend stoven per hectare per beplantings-eenheid, zijnde een aaneengesloten beplanting die niet wordt doorsneden door onbeplante stroken breder dan twee meter, en
 3. zijn aangelegd na 1 januari 2013;
- vellen ter uitvoering van een instandhoudingsmaatregel of een passende maatregel ten behoeve van Natura 2000;
- vellen ter uitvoering van een mitigerende of compenserende natuurmaatregel uit een Natura 2000-vergunning, een soortenonthefing, een tracébesluit of een omgevingsvergunning;
- vellen voor de aanleg en het onderhoud van brandgangen op natuurterreinen;
- vellen en herbeplanten dat plaatsvindt overeenkomstig een door de Minister van LNV goedgekeurde gedragscode.

VOORBEELDEN RIJBEPLANTING

De Wnb is niet van toepassing als sprake is van een rijbeplanting die niet meer dan 20 bomen omvat.⁶ Wanneer is sprake van zo'n rijbeplanting? Twee voorbeelden:

Als je 9 bomen velt uit een rij van 200 bomen, dan valt dit onder de Wnb. De rijbeplanting van 200 bomen is namelijk de houtopstand waaruit wordt geveld. Voor de velling van de 9 bomen geldt dus een meld- en herbeplantingsplicht.

De Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State oordeelde dat een zomereik met een omtrek van ongeveer 3,5 meter en een leeftijd van minimaal 150 jaar oud die buiten de bebouwde kom in de zin van de Wnb in Goirle stond, geen onderdeel uitmaakte van de rijbeplanting langs de Turnhoutsebaan. Redenen waren dat:

- er tussen de zomereik en de nabij gesitueerde bomen een afstand bestaat die gemiddeld genomen ongeveer drie keer zo groot is als de onderlinge afstand die bestaat tussen de andere bomen die langs de Turnhoutsebaan staan. Dit bleek uit kaart- en fotomateriaal;
- de zomereik, die zich qua omvang en leeftijd duidelijk onderscheidt van de nabijgelegen jongere en smallere bomen, niet min of meer in één denkbeeldige lijn staat met die bomen, maar direct aan de weg staat terwijl de andere bomen op ongeveer 1,5 m afstand van de Turnhoutsebaan staan.⁷

2.4

Is de APV van toepassing op (een deel van) de te vellen houtopstanden? en/of zijn in het bestemmingsplan planregels opgenomen over het vellen van houtopstanden?

Zodra een houtopstand moet worden geveld, moet nagegaan worden of een omgevingsvergunning nodig is in verband met de regels uit de gemeentelijke APV of het bestemmingsplan. Zoals geschreven is dit een eigenstandig spoor naast het Wnb-spoor. Deze vraag komt daarom twee keer voor in het stappenplan. De vraag is namelijk relevant als het Wnb-spoor moet worden doorlopen (wat het geval is als de houtopstanden buiten de bebouwde kom Wnb staan), maar ook als het Wnb-spoor niet moet worden doorlopen.

⁶ Art. 1.1, lid 1, Wnb, definitie 'houtopstand'.

⁷ ABRvS 16 november 2016, ECLI:NL:RVS:2016:3042.

Het is aan de gemeente om in de APV en/of in het bestemmingsplan regels te stellen over het vellen van houtopstanden. Uit de APV of het bestemmingsplan volgt op welke locatie de regels uit de APV of het bestemmingsplan gelden.

Buiten de bebouwde kom Wnb is hoofdstuk 4 van de Wnb (houtopstanden) van toepassing en kan ook de APV en/of het bestemmingsplan van toepassing zijn. Die ene houtopstand die je wil vellen kan dus driedubbel beschermd zijn. En eigenlijk zesdubbel als je ook het Natura 2000-beschermingsregime (hoofdstuk 2 Wnb), het soortenbeschermingsregime (hoofdstuk 3 Wnb) en het Natuurnetwerk Nederland-beschermingsregime meetelt.

Binnen de bebouwde kom Wnb is hoofdstuk 4 van de Wnb (houtopstanden) niet van toepassing, maar kunnen andere beschermingsregimes wel van toepassing zijn. Zie bijlage C voor meer toelichting over de wet- en regelgeving en zie paragraaf 2.11 over de samenloop van verschillende beschermingsregimes.

2.4.1

APV

Kijk in de APV van de betreffende gemeente(n) om te bepalen of de gemeentelijke regels van toepassing zijn op de te vellen houtopstanden. In de APV is opgenomen waar deze in de gemeente geldt. Dit kan bijvoorbeeld in de hele gemeente zijn, maar ook slechts in een deel, zoals alleen in de bebouwde kom op grond van de Wnb, of alleen betreffende de bomen die op een bomenlijst staan. Ook volgt uit de APV op welke houtopstanden deze van toepassing is. Dit kan bijvoorbeeld afhangen van de hoogte en diameter van de te vellen houtopstanden. Beeldbepalende bomen zijn in principe altijd beschermd door de APV. Veel gemeenten hebben een lijst met beeldbepalende bomen vastgesteld.

2.4.2

Bestemmingsplan

Kijk in de planregels van de bestemmingen waar geveld gaat worden of hierin regels zijn opgenomen aangaande het vellen van houtopstanden (het vroegere 'aanlegvergunningstelsel'). Als dit het geval is, dan zal in die regels waarschijnlijk een verplichting staan om voor het vellen van houtopstanden een omgevingsvergunning voor de activiteit 'het uitvoeren van werken of werkzaamheden' aan te vragen.

2.5

RWS doet ten minste één maand voor velling melding bij RVO/provincie

Bij de meeste RWS-projecten is de Minister van LNV bevoegd gezag op grond van de Wnb (zie paragraaf C.2.5). Indien de Minister bevoegd gezag is (uitgevoerd door de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, RVO), moet de melding ten minste één maand doch niet langer dan één jaar voor het moment van de voorgenomen velling van de houtopstand worden gedaan conform het formulier dat te vinden is op: <https://mijn.rvo.nl/bos-en-bomen-kappen>.⁸ Op deze website staan op het moment van schrijven nog de oude Boswetformulieren. RVO werkt aan een nieuw formulier.

Uit het mandaatbesluit van het betreffende RWS dienstonderdeel volgt wie formeel bevoegd is voor het tekenen van de melding. Vaak is dit het laagste niveau binnen de managementstructuur, het afdelingshoofd.

RVO stuurt een kopie van de melding aan de betreffende gemeente(n) en provincie(s). De indiener van de melding ontvangt van RVO een ontvangstbevestiging van de melding. Een kopie van deze ontvangstbevestiging

⁸ Artikel 4.2 Regeling natuurbescherming.

wordt ook naar de betreffende RWS-coördinator houtopstanden gestuurd. RVO stuurt geen instemmingsbrief meer.⁹

Het afschrift dat RVO aan de gemeente stuurt wordt door de gemeente vaak (mede) als een aanvraag voor een omgevings(kap)vergunning beschouwd (zie paragraaf 2.6). Ga er echter niet van uit dat dit altijd gebeurt. Het is verstandig om als RWS-medewerker deze gang van zaken te bespreken tijdens het contact met de betreffende gemeente(n). Zijn de bepalingen uit de APV en/of uit het bestemmingsplan ook van toepassing op de te vellen houtopstanden waarover RWS een melding bij RVO heeft gedaan? Zie ook paragraaf 2.11. Als sprake is van samenloop dient met de gemeente overlegd te worden of nog een aparte vergunningaanvraag moet worden ingediend of dat de door RVO doorgestuurde melding volstaat als vergunningaanvraag. Indien geen sprake is van samenloop, oftewel, de APV en/of het bestemmingsplan is niet van toepassing op de te vellen houtopstanden waarover op grond van de Wnb een melding is gedaan, dan dient dit gezamenlijk met de gemeente te worden vastgesteld. Er geldt dan geen omgevingsvergunningplicht. De gemeente kan het ontvangen afschrift van RVO beschouwen als 'ter info'.

In enkele gevallen zijn gedeputeerde staten van de provincie (GS) bevoegd gezag voor RWS-projecten (zie paragraaf C.2.5). Indien GS bevoegd gezag zijn, moet de provinciale verordening worden geraadpleegd over de wijze hoe moet worden gemeld. In de provinciale verordening kan worden geregeld welke gegevens dienen te worden overgelegd, bijvoorbeeld de locatie, de boomsoort, het tijdstip van het voorgenomen vellen en de rechthebbende van de grond. Ook kan een formulier ten behoeve van het doen van een melding worden vastgesteld en kan worden geregeld dat de melding elektronisch kan geschieden. Daarnaast kunnen regels worden gesteld over de termijn waarbinnen de melding dient plaats te vinden.

Uit de Ontheffing houtopstanden RWS volgt dat in de melding, ongeacht of EZ/RVO of GS bevoegd gezag is, moet worden vermeld waar de herbeplanting zal plaatsvinden, alsmede wat de aard en hoeveelheid van de herbeplanting is.¹⁰ Indien gebruik wordt gemaakt van de langere herbeplantingstermijn (bij langer lopende projecten, zie paragraaf 2.8.4), dan moet bij de melding ook de termijn worden aangegeven waarbinnen RWS verwacht voldaan te hebben aan de plicht tot herbeplanting.

TIP: Let bij het inventariseren van te vellen houtopstanden op de aan te leveren gegevens en zorg dat deze worden meegenomen.

TIP: De melding kan ook worden gedaan door de opdrachtnemer van RWS. Hij moet hiervoor wel worden gemachtigd. Dit kan worden gedaan door een brief te sturen aan de opdrachtnemer waarin staat dat hij wordt gemachtigd.

TIP: Betrek bij een melding altijd de RWS-coördinator houtopstanden. In bijlage B is opgenomen welke RWS-medewerkers dit zijn.

LET OP: Op 1 december 2016 is de Samenwerkingsovereenkomst (SO) tussen LNV en V&W beëindigd en is de Ontheffing Boswet Rijkswaterstaat gewijzigd in de Ontheffing houtopstanden Rijkswaterstaat. Door deze wijzigingen hoeft de RWS-coördinator houtopstanden geen jaarlijks overzicht meer te verstrekken aan RVO. Het is wel belangrijk dat de RWS-coördinator houtopstanden het overzicht heeft van de vellingen en herbeplanting in zijn regio, bijvoorbeeld voor het geval hierover Kamervragen worden gesteld. Stuur een kopie van de melding en van de

⁹ Contact tussen Astrid van Kesteren (RVO) en Marjan Poortinga (RWS), d.d. 15 september 2017.

¹⁰ Artikel 2, lid 2, Ontheffing.

rapportage over de herbeplanting dus door aan de RWS-coördinator houtopstanden.

TIP: Zorg voor een goede archivering van de gegevens over de te vellen en herbeplanten houtopstanden.

2.6

RWS vraagt omgevingsvergunning aan bij gemeente(n)

Als de APV van toepassing is op de te vellen houtopstanden, is in de meeste gevallen een omgevingsvergunning voor de activiteit kap nodig van de betreffende gemeente.

Als er planregels uit het bestemmingsplan van toepassing zijn op de te vellen houtopstanden, dan moet een omgevingsvergunning voor het uitvoeren van werken of werkzaamheden worden aangevraagd.

Als zowel de APV als de planregels van toepassing zijn, dan moet één omgevingsvergunning worden aangevraagd in verband met beide beschermingsregimes/activiteiten. Wees bij de aanvraag van die omgevingsvergunning voor beide activiteiten heel duidelijk op welk deel van het vellen de activiteit 'het uitvoeren van werken of werkzaamheden' aan de orde is en op welk deel het 'kappen' aan de orde is.

De vergunningaanvraag kan zowel schriftelijk (door middel van een via de internetsite van de gemeente te downloaden formulier) of online worden gedaan. Meestal zijn er (leges)kosten aan verbonden.

TIP: Houd er rekening mee dat er een coördinatieprocedure van toepassing kan zijn op het project waarvoor de houtopstanden worden geveld. Op vergunningen ter uitvoering van een tracébesluit is de verplichte Tracéwetcoördinatie van artikel 20 Tracéwet van toepassing. Op andere projecten kan de Wet ruimtelijke ordening- of Waterwet-coördinatie van toepassing zijn. Neem in het geval een coördinatieprocedure van toepassing is voor het aanvragen van de vergunning contact op met een RWS-jurist van de Afdeling projectadviesing.

Bij de aanvraag van de vergunning dient voldaan te worden aan de APV en/of de planregels uit het bestemmingsplan. Vanuit de APV wordt meestal gevraagd om een omschrijving van de houtopstanden (omvang en type), locatie, de reden en dient eventueel de schriftelijke toestemming van de eigenaar van de boom te worden toegevoegd.

TIP: Let bij het inventariseren van te vellen houtopstanden op de vereisten voor de vergunningverlening. Soms dient in verband met de APV bijvoorbeeld per te vellen boom soort en diameter opgegeven te worden en/of de monetair waarde. Bij de melding op grond van de Wnb mag dat vaak wat globaler worden aangegeven. Soms leveren uitgevoerde (Wnb)boominventarisaties onvoldoende informatie voor het aanvragen van een omgevings(kap)vergunning.

2.7

Gemeente verleent vergunning. Bezwaar en beroep zijn mogelijk.

2.7.1

Aan de vergunning te verbinden voorschriften

Het bevoegd gezag kan de vergunning weigeren dan wel onder voorschriften verlenen in verband met argumenten die zijn opgenomen in de APV en/of het bestemmingsplan. Deze argumenten kunnen bijvoorbeeld zijn het belang van natuur- en milieuwaarden, landschappelijke waarden, cultuurhistorische waarden dan wel waarden van stads- of dorpschoon, recreatie of leefbaarheid.

Tot de aan de omgevingskapvergunning te verbinden voorschriften kan behoren het voorschrift dat binnen een bepaalde termijn en overeenkomstig door het bevoegd

gezag te geven aanwijzingen moet worden herbeplant. De aanwijzingen kunnen betrekking hebben op de wijze waarop moet worden herbeplant. Zo kan worden voorgeschreven dat herbeplanting geschiedt met een houtopstand die (in boomvolume) vergelijkbaar is met de gevelde houtopstand of kan worden bepaald waar de herbeplanting plaats moet vinden en binnen welke termijn. Als herbeplanting niet tot de mogelijkheden behoort, kan aan de vergunning het voorschrift wordt verbonden dat de monetaire boomwaarde van de gevelde houtopstand wordt gestort in het herbeplantingsfonds van de gemeente of een vergelijkbare gemeentelijke herbeplantingsregeling.

De voorschriften uit de omgevingsvergunning voor de activiteit 'het uitvoeren van werken en werkzaamheden' kunnen alleen zien op het bestemmingsvlak waarop de planregels zien. Dit betekent dat een herbeplantingsplicht alleen kan worden opgenomen voor het betreffende vlak waar wordt gevelde. Zie art. 3.3 Wet ruimtelijke ordening.

De regels inzake het herbeplanten van bomen verschillen sterk per gemeente. Er zijn gemeenten die geen herbeplantingsplicht kennen.

TIP: Voorbeeld 'bomenbeleidsplan Zaanstad': herbeplanting dient in bepaalde gevallen een diameter van 10 cm te hebben (=omtrek 30-35 cm) en er dient ondergrondverbetering van 20 m³ per boom plaats te vinden.

TIP: Treed voorafgaand aan de vergunningverlening in overleg met de gemeente over de eisen aan de herbeplanting.

2.7.2

Beslistermijn en procedure

Bij de meest voorkomende aanvragen geldt de eenvoudige procedure op grond van de Algemene wet bestuursrecht (Awb). De beslissing op de aanvraag voor de omgevingsvergunning dient dan binnen 8 weken door het bevoegd gezag (meestal burgemeester en wethouders) te worden genomen, eventueel verlengd met 6 weken.

In een aantal gevallen (bijvoorbeeld in geval de vergunningaanvraag is gecombineerd met een aanvraag om af te wijken van het bestemmingsplan of bij een vergunning ter uitvoering van een tracébesluit) geldt de uitgebreide Awb-procedure. De beslistermijn is dan 26 weken, eventueel verlengd met 6 weken. In geval de velling plaatsvindt in het kader van een tracébesluit geldt de uitgebreide Awb-procedure met dien verstande dat de tracéwetcoördinator de termijnen hierover afsprekt met het bevoegd gezag (doorgaans zijn deze dan korter dan 26 weken).

2.7.3

Bezwaar en beroep zijn mogelijk

Tegen de beslissing op de aanvraag kan binnen zes weken bezwaar worden ingediend, waarna eventueel beroep bij de rechtbank en eventueel hoger beroep bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State kan worden aangetekend. Indien de uitgebreide procedure uit afdeling 3.4 van de Awb wordt toegepast, wordt de bezwaarfase overgeslagen. Indien de coördinatieprocedure op grond van de Tracéwet, Wet ruimtelijke ordening of Waterwet geldt, is er ook geen bezwaarfase en kan rechtstreeks in beroep worden gegaan bij de Raad van State. Daarnaast geldt dat als de Tracéwetcoördinatie aan de orde is, in beroep tegen de omgevingskapvergunning geen gronden kunnen worden aangevoerd die ook al tegen het tracébesluit hadden kunnen worden aangevoerd (art. 27 Tracéwet).¹¹

¹¹ Zie hierover ABRvS 5 april 2017, ECLI:NL:RVS:2017:912, r.o. 3.4

Alleen belanghebbenden kunnen in bezwaar en beroep gaan. Natuurorganisaties worden vaak als belanghebbende aangemerkt. Daarnaast is het qua particulieren die in bezwaar of beroep gaan vaste jurisprudentie dat alleen degene die op geringe afstand van de bomen woont, of vanuit zijn woning daarop zicht heeft, als belanghebbende wordt aangemerkt bij een omgevingskapvergunning.¹²

2.8 Vel de houtopstanden en herbeplant/compenseer binnen de gestelde termijn

2.8.1 Wanneer mag velling plaatsvinden?

Wnb

Nadat de maand 'wachtermijn' op grond van de Wnb is verstreken, mag de velling plaatsvinden, tenzij RVO of de provincie een kapverbod heeft opgelegd.

TIP: Houdt bij de planning van de velling ook rekening met eventuele voorwaarden uit andere regelgeving, zoals de soortenbescherming uit hoofdstuk 3 van de Wnb (met name vleermuizen, broedende vogels en winterverblijfplaatsen herpetofauna in boomwortels.).

Omgevingsvergunning

De basisregel is dat de omgevingsvergunning zes weken na de bekendmaking in werking treedt. Dit geldt zowel als het een 'omgevingskapvergunning' is als wanneer het een omgevingsvergunning voor het 'uitvoeren van werken of werkzaamheden' is.¹³ Zes weken na de bekendmaking kan dus conform de verleende omgevingsvergunning worden geveld en dient eventueel herbeplant te worden. De zes weken termijn is door de wetgever gekozen om belanghebbenden de mogelijkheid te geven om zich te beraden of zij gebruik willen maken van hun rechtsbeschermingsmogelijkheden (bezwaar of beroep) tegen deze besluiten met onomkeerbare gevolgen.

Het bevoegd gezag kan op verzoek van de aanvrager bepalen dat de omgevingsvergunning direct ('terstond na de bekendmaking') in werking treedt als dit nodig is.¹⁴ Niet alle gemeenten willen daaraan meewerken, gezien de hierboven genoemde redenen voor de basisregel. Bovendien geldt dat belanghebbenden dan direct kunnen verzoeken om een voorlopige voorziening (schorsende werking van het besluit) en deze hoogstwaarschijnlijk wordt toegekend door de onomkeerbaarheid van het vellen.

De lijn binnen RWS is dat slechts in uitzonderingsgevallen aan de gemeente zal worden verzocht om gebruik te maken van deze mogelijkheid tot onmiddellijke inwerkingtreding.

TIP: Let op de randvoorwaarden in de vergunning, bijvoorbeeld snel verwijderen van iepenhout.

2.8.2 Waar herbeplanten?

Wnb

¹² ABRvS 17 september 2013, ECLI:NL:RVS:2003:AK4035, o.a. bevestigd in ABRvS 11 januari 2012, ECLI:NL:RVS:2012:BV0559 o.a. bevestigd in ABRvS 7 juni 2017, ECLI:NL:RVS:2017:1509

¹³ Art. 6.1, lid 2, Wabo.

¹⁴ Art. 6.2, Wabo.

RWS mag op grond van de Ontheffing een gevelde houtopstand herbeplanten op andere grond dan waarop de gevelde houtopstand zich bevond. RWS spant zich in om de herbeplanting te realiseren in de provincie waar de velling plaatsvindt.¹⁵ Bij de melding (zie paragraaf 2.5) moet worden aangegeven waar de herbeplanting plaatsvindt.

TIP: Zoek voor de locatie van de herbeplanting zo dicht mogelijk in de directe omgeving van de velling. Dit vergroot over het algemeen het draagvlak voor het project.

TIP: Herbeplanting op grond van de Wnb mag plaatsvinden binnen het natuurnetwerk Nederland (NNN, voorheen: de Ecologische hoofdstructuur).

Er kan samenloop zijn dat een project zowel een herbeplantingsplicht heeft in het kader van de NNN-regelgeving als in het kader van de Wnb. Indien er bijvoorbeeld 2 ha bos uit een NNN-gebied wordt gevelde, dan geldt zowel een compensatieopgave met het natuurdoeltype bos op grond van de NNN-regelgeving en een compensatieopgave op grond van de Wnb. Deze compensatieopgave mag in één keer worden uitgevoerd, wat wil zeggen dat volstaan kan worden met 2 ha bos die ook weer wordt aangewezen als NNN-gebied. Overigens geldt vanuit de NNN-regelgeving vaak dat er gewerkt wordt met een toeslagpercentage bij het vaststellen van de compensatieopgave. Dat laten we in dit voorbeeld verder achterwege.

Indien er naast een plicht tot herbeplanting een NNN-compensatieverplichting geldt voor een ander natuurdoeltype, bijvoorbeeld riet, dan kunnen deze twee verplichtingen in principe niet met elkaar vereffend worden. (Dus stel: 2 ha boscompensatie en 2 ha NNN-compensatie voor natuurdoeltype riet leidt tot totaal 2 ha boscompensatie en 2 ha riet).

Waar in dit voorbeeld NNN staat, zou ook Natura 2000 of soortenbescherming kunnen worden gelezen. Een houtopstand kan immers ook tegelijkertijd beschermd zijn via de Wnb hoofdstuk 4 (houtopstanden) en Wnb hoofdstuk 2 (Natura 2000) en/of Wnb hoofdstuk 3 (soortenbescherming).

Omgevingsvergunning

In de omgevingsvergunning kan in de voorschriften zijn opgenomen waar de herbeplanting plaats moet vinden.

2.8.3 *Hoe herbeplanten?*

Wnb

Uit de Wnb¹⁶ en uit de Ontheffing¹⁷ volgt dat de herbeplanting op een bosbouwkundig verantwoorde wijze dient plaats te vinden. In de Wnb is dit begrip niet gedefinieerd. In de wetsgeschiedenis staat dat dit wil zeggen: gericht op een duurzame instandhouding en ontwikkeling van houtopstanden alsook op een adequate vervulling van de functies van die houtopstanden, en mede gericht op de bodem, het water en de lucht in de omgeving van die houtopstand. In de wetsgeschiedenis staat verder dat het uiteraard in eerste instantie aan de rechthebbende zelf is om op basis van zijn eigen deskundigheid te bepalen wat

¹⁵ Artikel 2, lid 1, Ontheffing.

¹⁶ Artikel 4.3, lid 1, Wnb.

¹⁷ Artikel 2, lid 2, Ontheffing.

hiervoor nodig is.¹⁸ Provinciale Staten (PS) kunnen bij verordening tevens regels stellen over de invulling van dit begrip.¹⁹ In de toelichting op de Ontheffing houtopstanden RWS is aangegeven dat het in de rede ligt om bij de invulling van dit begrip acht te slaan op hetgeen hierover is opgenomen in de betreffende provinciale verordening.

Uit de Ontheffing volgt verder dat de herbeplanting geschiedt door ten minste een gelijke oppervlakte te realiseren.²⁰ Dan gaat het uiteraard alleen om de oppervlakte van de houtopstanden die conform de Wnb moeten worden herbeplant, de houtopstanden waarvoor vrijstellingen en uitzonderingen gelden worden niet meegerekend in deze oppervlakte.

TIP: In de Wnb is de maatvoering van de te herbeplanten bomen niet voorgeschreven. Deze volgt wel uit de eisen van RWS in de Basisspecificatie Beplanting.

Omgevingsvergunning

In de omgevingsvergunning kan in de voorschriften zijn opgenomen hoe de herbeplanting plaats moet vinden.

2.8.4 Binnen welke termijn herbeplanten?

Wnb

Voor de termijn waarbinnen moet worden herbeplant wordt onderscheid gemaakt tussen 'kleine projecten' en 'grote projecten'. Voor kleine projecten geldt de herbeplantingstermijn uit de Wnb. Dit is een termijn van drie jaar na het vellen of tenietgaan van de houtopstand.²¹ Voor grote projecten regelt de Ontheffing dat de herbeplantingstermijn langer is, namelijk vijf jaar na de melding.²²

Er is sprake van een 'groot project' als het project langer duurt dan twee jaar. De periode 'langer dan twee jaar' wordt gerekend vanaf de melding van de velling aan het bevoegd gezag tot aan de oplevering van het project.

Niet aangeslagen herbeplanting dient volgens de wet binnen drie jaar door RWS te worden vervangen.²³ Met de eisen van RWS in de Basisspecificatie Beplanting wordt voorzien in een voortvarender regime dat ziet op geheel vitale beplanting na deze periode van drie jaar.

TIP: Als het project meer houtopstanden herbeplant dan formeel nodig is, neem dan contact op met de RWS-coördinator houtopstanden om te bekijken of er nog projecten met een negatief saldo zijn die gebruik kunnen maken van deze 'overcompensatie'. Of dit mogelijk is dient overlegd te worden met het bevoegd gezag, meestal zijnde RVO.

Omgevingsvergunning

In de omgevingsvergunning kan in de voorschriften zijn opgenomen binnen welke termijn de herbeplanting plaats moet vinden.

¹⁸ Tweede Kamer, vergaderjaar 2011-2012, 33 348, nr 3, p. 278, 279.

¹⁹ Artikel 4.3, lid 3, Wnb.

²⁰ Artikel 2, lid 2, Ontheffing houtopstanden RWS.

²¹ Artikel 4.3, lid 1, Wnb.

²² Artikel 3, lid 1 en 2, Ontheffing houtopstanden RWS.

²³ Artikel 4.3, lid 2, Wnb. RWS kan uiteraard met zijn opdrachtnemer overeenkomen dat deze verplichting geldt voor de opdrachtnemer indien de opdrachtnemer de herbeplanting uitvoert.

2.9 **Rapporteur de herbeplanting bij RVO/ provincie**

Bij herbeplanting op grond van de Wnb dient volgens de Ontheffing na afronding van het project te worden gerapporteerd aan het bevoegd gezag dat de herbeplanting heeft plaatsgevonden en op welke wijze.²⁴ De lijn binnen RWS is dat deze rapportage binnen een maand na de herbeplanting plaatsvindt, door ofwel RWS (lees: de omgevingsmanager) zelf ofwel door een opdrachtnemer van RWS. In dat laatste geval dient de RWS-omgevingsmanager er op toe te zien dat de opdrachtnemer dit binnen een maand heeft gedaan.

LET OP: Op 1 december 2016 is de Samenwerkingsovereenkomst (SO) tussen LNV en V&W beëindigd en is de Ontheffing Boswet Rijkswaterstaat gewijzigd in de Ontheffing houtopstanden Rijkswaterstaat. Door deze wijzigingen hoeft de RWS-coördinator houtopstanden geen jaarlijks overzicht meer te verstrekken aan RVO. Het is wel belangrijk dat de RWS-coördinator houtopstanden het overzicht heeft van de vellingen en herbeplanting in zijn regio, bijvoorbeeld voor het geval hierover Kamervragen worden gesteld. Stuur een kopie van de melding en van de rapportage over de herbeplanting dus door aan de RWS-coördinator houtopstanden.

2.10 **Opdrachtnemer verstrekt jaarlijks aan RWS een overzicht van de gevelde en herbeplante houtopstanden**

Uit de modelcontracten van RWS volgt dat in het geval de velling en herbeplanting meerdere jaren beslaat, de opdrachtnemer jaarlijks een overzicht met gevelde en herbeplante houtopstanden aan RWS (lees: de omgevingsmanager) dient te verstrekken. De omgevingsmanager deelt dit overzicht van de opdrachtnemer met de RWS-coördinator houtopstanden. Indien RWS zelf de velling en herbeplanting regelt dient de omgevingsmanager van het project de RWS-coördinator houtopstanden ook jaarlijks op de hoogte te houden.

2.11 **Samenloop Wnb, APV en bestemmingsplan**

Zoals in paragraaf 2.0 is geschreven, kan samenloop bestaan tussen de Wnb, de APV en het bestemmingsplan. Alle mogelijke situaties van samenloop schetsen is ondoenlijk. Hieronder is een aantal voorbeelden opgenomen.

Het kan overigens voorkomen dat een melding op grond van de Wnb wordt geaccepteerd (er wordt geen kapverbod opgelegd), maar dat de omgevingsvergunning wordt geweigerd. De houtopstanden mogen dan niet worden geveld.

VOORBEELD 1: BEBOUWDE KOM GRENS WNB IS GELIJK AAN DE GEMEENTEGRENS
In dit geval is de Wnb (inclusief Ontheffing) niet van toepassing in de betreffende gemeente. Immers, de Wnb geldt alleen buiten de bebouwde kom op grond van de Wnb. In dit geval gelden alleen de bepalingen uit de APV en het bestemmingsplan. Er is dus geen sprake van samenloop van de twee sporen. Mogelijk wel van de APV en het bestemmingsplan.

VOORBEELD 2: EEN OUDE BOOM VELLEN BUITEN DE BEBOUWDE KOM WNB
Tenzij er sprake is van een uitzondering of vrijstelling voor de betreffende houtopstand, geldt buiten de bebouwde kom een meld- en herplantplicht op grond van de Wnb. De gemeente kan de oude boom ook in haar APV hebben beschermd en zelfs ook in haar bestemmingsplan. In dit geval kan er dus sprake zijn van driedubbele samenloop.

²⁴ Artikel 3, lid 4, Ontheffing houtopstanden RWS.

VOORBEELD 3: DE GEMEENTE HEEFT GEEN BEBOUWDE KOM WNB VASTGESTELD

In dit geval geldt de Wnb (inclusief Ontheffing) overal in de betreffende gemeente. Als de gemeente een APV heeft vastgesteld waarin bepalingen zijn opgenomen over de bescherming van houtopstanden en planregels over houtopstanden heeft opgenomen in haar bestemmingsplan, dan is de kans op samenloop groot.

VOORBEELD 4: DE APV IS ENKEL VAN TOEPASSING BINNEN DE BEBOUWDE KOM WNB

In dit geval is geen sprake van overlap tussen de Wnb en de APV. De APV geldt binnen de bebouwde kom op grond van de Wnb en de Wnb (inclusief Ontheffing) geldt daarbuiten. Het project kan wel in beide gebieden plaatsvinden, waardoor twee procedures moeten worden doorlopen: zowel voor de Wnb als voor de APV. De (administratieve) procedures staan los van elkaar en kunnen eventueel parallel aan elkaar plaatsvinden. De instemmingen van beide instanties zijn ook niet afhankelijk van elkaar, herbeplanting vindt plaats op basis van de omgevingsvergunning en op basis van de Wnb.

TIP: In geval van samenloop hoeft geen dubbele herbeplanting te geschieden: voor één boom komt één boom terug, onafhankelijk van de vraag of meerdere beschermingsregimes van toepassing zijn. Ga bij de herbeplanting uit van het meest strikte regime. In de regel zal dit de omgevingsvergunning van de gemeente zijn, waaraan striktere eisen worden gesteld dan aan de herbeplanting op grond van de Wnb.

TIP: de termijnen van de herbeplanting op grond van de omgevingsvergunning kunnen verschillen met de termijnen die gelden op grond van de Wnb. Treed in overleg met de gemeente om voorafgaand aan de vergunningverlening afspraken over de termijn te maken.

2.12**Samenloop/coördinatie tussen Wnb, omgevingsvergunning en het 'moederbesluit'**

Het vellen van houtopstanden zal RWS in de meeste gevallen uitvoeren voor een project waarvoor ook andere besluiten nodig zijn. In het 'moederbesluit' voor het project, bijvoorbeeld een bestemmingsplan, inpassingsplan of tracébesluit, dient ook ingegaan te worden op de velling van de houtopstanden. Hiervoor bestaan twee redenen. Allereerst dient bij de besluitvorming over het moederbesluit een brede en zorgvuldige belangenafweging te worden uitgevoerd, waarbij ook de velling van de houtopstanden moet worden meegewogen. Ten tweede dient in het moederbesluit aangetoond te worden dat dit besluit uitvoerbaar is, onder andere met het oog op andere (uitvoerings)besluiten die nog nodig zullen zijn, zoals op grond van de Wnb en/of de APV.

TIP: Kijk in de "Handreiking voor het maken van een Tracébesluit" van RWS op welk detailniveau in het tracébesluit de velling en de herbeplanting hiervan dient te worden aangegeven.

TIP: In het milieueffectrapport (MER) dient opgenomen te worden op welke locatie velling nodig is en om welke hoeveelheid het gaat.

Bijlage A Definities en afkortingen

APV	Algemeen Plaatselijke Verordening. Wanneer in deze Handreiking APV staat, wordt in voorkomend geval ook de gemeentelijke kapverordening of bomenverordening bedoeld.
GS	Gedeputeerde staten van de provincie
Houtopstanden	Bomen, boomvormers, struiken, hakhout of griend
LNV	Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit
Ontheffing	Ontheffing houtopstanden Rijkswaterstaat
PS	Provinciale staten van de provincie
RVO	Rijksdienst voor Ondernemend Nederland
RWS	Rijkswaterstaat
Wabo	Wet algemene bepalingen omgevingsrecht
Wnb	Wet natuurbescherming
Wro	Wet ruimtelijke ordening

Bijlage B Lijst van RWS-coördinatoren houtopstanden

De huidige RWS-coördinatoren houtopstanden zijn:

- Sergé Bogaerts (Oost-Nederland)
- Peter van der Gaag (West Nederland Zuid)
- Ronald van Heerde en Paul van Veen (Midden Nederland)
- Jos Huisman (Zuid-Nederland)
- Erik van Langen (West Nederland Noord)
- Francis Smeltekop (Noord Nederland)
- Patrick van Iersel en Ronald Oostinga (Zee en Delta)

De actuele lijst is te vinden op intranet:

http://corporate.intranet.rws.nl/Kennis_en_Expertise/Kennisvelden/Leefomgeving/Natuur/Beleid_wet_en_regelgeving/Wet_natuurbescherming/Houtopstanden/.

Bijlage C Juridisch kader: Wet natuurbescherming, Ontheffing houtopstanden RWS, APV en bestemmingsplan

C.1 Inleiding

In deze bijlage wordt ingegaan op het relevante juridische kader aangaande het vellen en herbeplanten van houtopstanden. Achtereenvolgens wordt ingegaan op:

- de Wet natuurbescherming²⁵,
- de Provinciale verordeningen houtopstanden,
- de Ontheffing houtopstanden Rijkswaterstaat,
- de gemeentelijke kapverordening of APV,
- de planregels in een bestemmingsplan.

Voor de relevante teksten wordt verwezen naar www.wetten.nl.

C.2 Wet natuurbescherming

Op 1 januari 2017 is de Wnb in werking getreden. De Wnb, specifiek hoofdstuk 4, Houtopstanden, hout en houtproducten, is de opvolger van de Boswet uit 1962, die weer de opvolger was van de Boswet 1922. Hoofdstuk 4 van de Wnb heeft tot doel de oppervlakte bos in Nederland in stand te houden. Begin 20^e eeuw kwam dit doel vooral voort uit de belangen van de houtproductie, maar gaandeweg is meer oog gekomen voor de andere functies die bossen en houtopstanden hebben, zoals klimatologische, landschappelijke en recreatieve functies.

Onder *houtopstand* wordt in de Wnb verstaan: "zelfstandige eenheid"²⁶ van bomen, boomvormers, struiken, hakhout of vriend, die:

- a. een oppervlakte grond beslaat van tien are of meer, of
- b. bestaat uit een rijbeplanting die meer dan twintig bomen omvat, gerekend over het totaal aantal rijen".²⁷

C.2.1 *Wnb geldt alleen buiten de bebouwde kom in de zin van de Wnb*

De gemeenteraad is bevoegd om op grond van de Wnb vast te stellen wat in zijn gemeente de bebouwde kom in de zin van de Wnb is.²⁸ De Wnb is alleen van toepassing op houtopstanden die buiten deze bebouwde kom op grond van de Wnb zijn gelegen.²⁹ De begrenzing van de bebouwde kom in de zin van de Wnb komt niet altijd overeen met de begrenzing van de bebouwde kom op grond van de Wegenverkeerswet. Als een gemeente geen bebouwde kom in de zin van de Wnb heeft vastgesteld, is de Wnb overal van toepassing in die betreffende gemeente.

C.2.2 *Vellen en herbeplanten*

De instandhouding van het bosareaal is in de Wnb geregeld door verplicht te stellen dat houtopstanden die geveld worden herbeplant moeten worden. De basisregel is dat wanneer een houtopstand geheel of gedeeltelijk is geveld of teniet is gegaan, de

²⁵ Er wordt alleen ingegaan op paragraaf 4.1 en niet op 4.2 Wnb: Invoer en op de markt brengen van hout en houtproducten.

²⁶ Uit jurisprudentie van het College van Beroep voor het bedrijfsleven volgt dat het begrip 'zelfstandige eenheid' wordt ingevuld door de aanblik die het geheel biedt. Zie de uitspraken CBB, 23 juli 2004, ECLI:NL:CBB:2004:AQ6312 en CBB, 9 oktober 2002, ECLI:NL:CBB:2002:AF0361.

²⁷ Artikel 1.1, lid 1, Wnb.

²⁸ Niet iedere gemeente heeft dit overigens gedaan.

Uit artikel 9.9, lid 1, Wnb volgt dat wanneer de gemeenteraad eerder op grond van de voormalige Boswet een bebouwde kom in de zin van de Boswet heeft vastgesteld, deze na inwerkingtreding van de Wnb als bebouwde kom in de zin van de Wnb geldt.

²⁹ Artikel 4.1, sub a, Wnb.

rechthebbende³⁰ zorgt dat binnen drie jaar op dezelfde grond herbeplanting plaatsvindt op bosbouwkundig verantwoorde wijze.³¹ Voorafgaand aan het vellen moet het voornemen daartoe worden gemeld aan het bevoegd gezag.³² In paragraaf C.2.5. wordt ingegaan op de verschillende Wnb-bevoegde gezagen ten aanzien van vellen en herbeplanten.

In de Wnb staat bij de definitiebepalingen dat onder *velen* mede wordt verstaan: "rooien of verrichten van andere handelingen die de dood of ernstige beschadiging van een houtopstand tot gevolg kunnen hebben".³³ De verplichting tot herbeplanting geldt niet alleen wanneer houtopstanden zijn geveld, maar ook wanneer deze op een andere wijze teniet zijn gegaan, bijvoorbeeld door brand, storm of onrechtmatig vellen door een derde.³⁴

C.2.3 *Uitzonderingen op en vrijstellingen van de meld- en herbeplantingsplicht*

In paragraaf 2.3 van deze Handreiking is een lijst te vinden met de verschillende uitzonderingen en vrijstellingen uit de Wnb. Er geldt op grond van de Wnb geen meld- en herbeplantingsplicht in die gevallen.

C.2.4 *Kapverbod*

Het bevoegd gezag kan het vellen van houtopstanden telkens voor ten hoogste vijf jaar verbieden ter bescherming van bijzondere natuur- of landschapswaarden.³⁵ Van deze bevoegdheid wordt zelden gebruik gemaakt.

C.2.5 *Bevoegd gezag: voor RWS meestal RVO*

Hoofregel in de Wnb is dat gedeputeerde staten (GS) van de provincie waar de velling plaatsvindt het bevoegd gezag zijn voor het ontvangen van de melding, het verlenen van een vrijstelling of ontheffing van de herbeplantingsplicht en het opleggen van een kapverbod.³⁶ Als uitzondering hierop kan de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV) bevoegd gezag zijn.³⁷ In art. 1.3 van het Besluit natuurbescherming zijn de situaties opgesomd wanneer de Minister als uitzondering bevoegd gezag is.

Het overgrote deel van de werkzaamheden van RWS valt onder deze uitzondering. In het Besluit is de Minister van LNV namelijk als bevoegd gezag aangewezen voor de volgende activiteiten die onder andere relevant zijn voor RWS:

- aanleg, uitbreiding, inrichting, wijziging, gebruik, beheer en onderhoud van hoofdwegen en hoofdvaarwegen als bedoeld in artikel 1, eerste lid, van de Tracéwet³⁸;
- aanleg, uitbreiding, inrichting, wijziging, gebruik, beheer en onderhoud van primaire waterkeringen als bedoeld in artikel 1.1, eerste lid, van de Waterwet, voor zover deze in beheer zijn bij het Rijk³⁹;
- treffen van maatregelen en voorzieningen die nodig zijn met het oog op de ontwikkeling, werking en bescherming van hoofdwatervallen als bedoeld in artikel 1.1, eerste lid, van het Waterbesluit⁴⁰.

³⁰ Een rechthebbende is degene die door eigendom of een beperkt recht genot heeft van de grond (art. 4.3, lid 4, Wnb).

³¹ Artikel 4.3, lid 1, Wnb.

³² Artikel 4.2, lid 1, Wnb.

³³ Artikel 1.1, lid 2, Wnb.

³⁴ Artikel 4.3, lid 1, Wnb en Tweede Kamer, vergaderjaar 2011-2012, 33 348, nr 3, p. 278.

³⁵ Artikel 4.2, lid 3, Wnb.

³⁶ Paragraaf 4.1 Wnb.

³⁷ Artikel 1.3, lid 5, Wn, jo. art. 1.3 Besluit natuurbescherming.

³⁸ Artikel 1.3, lid 1, sub a, onder 1, Besluit natuurbescherming.

³⁹ Artikel 1.3, lid 1, sub a, onder 2, Besluit natuurbescherming.

⁴⁰ Artikel 1.3, lid 1, sub c, Besluit natuurbescherming.

In de praktijk wordt deze taak van de Minister uitgevoerd door de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO).

Onder de Boswet adviseerden de provincies de Minister van LNV (RVO) over de uitoefening van de bevoegdheden inzake de houtopstanden, zoals over de instelling van een kapverbod, en verrichtten zij feitelijke werkzaamheden, zoals de vaststelling of op adequate wijze invulling is gegeven aan de herbeplantingsplicht.⁴¹ RVO heeft laten weten dat dit niet meer het geval is. Als RVO bevoegd gezag is, wordt intern binnen LNV om advies gevraagd.⁴²

In enkele gevallen zijn GS van de provincie wel bevoegd gezag voor RWS-projecten. Het gaat dan bijvoorbeeld om een onderdeel van een samengesteld project; een dijkverlegging valt onder de bevoegdheid van de Minister van LNV, maar het nieuwe fietspad op de nieuwe dijk valt onder de bevoegdheid van GS van de provincie. Een ander voorbeeld zijn de zogenaamde 'natte bruggen'. RWS is verantwoordelijk voor de renovatie van de weg op dergelijke bruggen over Rijkswateren, maar omdat de weg op deze brug een provinciale weg is, valt deze renovatie niet onder de hierboven genoemde uitzonderingen waarin de Minister van LNV bevoegd gezag is en zijn GS dus bevoegd gezag.

C.2.6 *Gedragscode*

De Wnb maakt het mogelijk om conform een goedgekeurde gedragscode (niet te verwarren met de gedragscode soortenbescherming) te werken bij het vellen en herbeplanten van houtopstanden. De gedragscode voorkomt dat organisaties die regelmatig houtopstanden moeten vellen steeds individuele ontheffingen moeten aanvragen, en moet zo bijdragen aan de gewenste vermindering van bestuurlijke en administratieve lasten.

RWS is vooralsnog niet voornemens een dergelijke gedragscode op te stellen, omdat RWS een generieke ontheffing heeft (zie paragraaf C.3) en omdat een gedragscode niet van toepassing kan zijn op houtopstanden die deel uitmaken van een boskern⁴³, terwijl RWS mogelijk wel met boskernen te maken heeft.

C.2.7 *Besluit natuurbescherming en Regeling natuurbescherming*

Onder de Wnb 'hangen' het Besluit natuurbescherming en de Regeling natuurbescherming.

Relevant voor deze Handreiking is dat in het Besluit natuurbescherming is geregeld wanneer de Minister van LNV bevoegd gezag is, zie paragraaf C.2.5 hierboven.

In hoofdstuk 4 van de Regeling natuurbescherming is opgenomen dat de Minister van LNV een formulier beschikbaar stelt voor de melding van vellingen waarvoor de Minister het bevoegd gezag is. Het formulier moet ten minste één maand doch niet langer dan één jaar voor het moment van de voorgenomen velling van de houtopstand naar de Minister worden gezonden.⁴⁴

C.2.8 *Provinciale verordeningen*

Als GS of provinciale staten (PS) van de provincie bevoegd gezag zijn, dan is de provinciale verordening van toepassing. Zoals in paragraaf C.2.5 aangegeven heeft RWS niet vaak met GS of PS als bevoegd gezag te maken. In de provinciale verordening kunnen door PS regels worden gesteld over:

⁴¹ Nota van Toelichting bij het Besluit natuurbescherming, Stb. 2016 383, p. 132.

⁴² Contact tussen Astrid van Kesteren (RVO) en Marjan Poortinga (RWS), d.d. 29 juni 2017.

⁴³ Onder 'boskern' wordt verstaan: een min of meer aaneengesloten houtopstand met in totaal een oppervlakte van circa 5 hectare bos. (Tweede Kamer, vergaderjaar 2011–2012, 33 348, nr. 3, p. 279.)

⁴⁴ Artikel 4.2 Regeling natuurbescherming. RVO heeft laten weten te werken aan nieuwe formulieren. Op het moment van schrijven staan de oude Boswetformulieren nog op de website van RVO en moeten die worden ingevuld.

- de melding (de gegevens die bij de melding worden verstrekt; de termijn waarbinnen de melding wordt gedaan; de wijze waarop de melding wordt gedaan)⁴⁵;
- de bosbouwkundig verantwoorde wijze van herbeplanting⁴⁶;
- het verlenen van een ontheffing voor de herbeplanting op andere grond (de kwaliteit, oppervlakte en locatie van de andere grond en de natuurwaarde van de gevelde houtopstand)⁴⁷.

GS respectievelijk PS hebben daarnaast de bevoegdheid om een gehele of gedeeltelijke ontheffing respectievelijk vrijstelling van de meldplicht of de herbeplantingsplicht te verlenen⁴⁸.

De hierboven genoemde bevoegdheden tot het stellen van regels en het verlenen van ontheffingen of vrijstellingen heeft de Minister van LNV ook op grond van de Wnb, voor zover het gaat om de aangewezen handelingen en projecten in het Besluit natuurbescherming.⁴⁹

C.3 Ontheffing houtopstanden Rijkswaterstaat

Per 1 december 2016 is de Ontheffing houtopstanden Rijkswaterstaat van kracht.⁵⁰ Deze Ontheffing geldt ongeacht of RVO of GS bevoegd gezag is bij toepassing van de Wnb/ de provinciale verordening.

C.3.1 *Herbeplanting op andere locatie*

Dankzij de Ontheffing is RWS bij al zijn projecten vrij in het bepalen van de locatie waar de herbeplanting plaatsvindt.⁵¹ Dit hoeft dus niet de locatie van de velling te zijn, zoals dit is voorgeschreven in de Wnb.⁵² Conform de Ontheffing spant RWS zich in om de herbeplanting plaats te laten vinden binnen de provincie waar de velling heeft plaatsgevonden.⁵³ Vanuit het draagvlak voor het project bezien zal dit vaak ook gewenst zijn. Het ligt voor de hand om met de provincie en betrokken gemeenten te overleggen over de locatie van de herbeplanting.⁵⁴

C.3.2 *Herbeplanting op bosbouwkundig verantwoorde wijze*

In de ontheffing is opgenomen dat de herbeplanting op bosbouwkundig verantwoorde wijze dient te geschieden.⁵⁵ Het ligt in de rede om bij de invulling van dit begrip acht te slaan op hetgeen hierover is opgenomen in de betreffende provinciale verordening.⁵⁶

C.3.3 *Herbeplantingstermijn*

Voor de termijn waarbinnen moet worden herbeplant wordt onderscheid gemaakt tussen 'kleine projecten' en 'grote projecten'. Voor kleine projecten geldt de herbeplantingstermijn uit de Wnb. Dit is een termijn van drie jaar na het vellen of

⁴⁵ Artikel 4.2, lid 2, Wnb.

⁴⁶ Artikel 4.3, lid 3, Wnb.

⁴⁷ Artikel 4.5, lid 1 en 2, Wnb.

⁴⁸ Artikel 4.5, lid 3 en 4, Wnb.

⁴⁹ Artikel 1.3, lid 5, Wnb.

⁵⁰ De Ontheffing is te raadplegen op www.wetten.nl. Zij is inclusief toelichting gepubliceerd in de Staatscourant, 13 december 2016, 67668.

⁵¹ Artikel 2, lid 1, Ontheffing.

⁵² Artikel 4.3, lid 1, Wnb.

⁵³ Artikel 2, lid 1, Ontheffing.

⁵⁴ Dit staat ook in de toelichting bij de Ontheffing, gepubliceerd in de Staatscourant, 13 december 2016, 67668.

⁵⁵ Artikel 2, lid 2, Ontheffing.

⁵⁶ Dit staat ook in de toelichting bij de Ontheffing, gepubliceerd in de Staatscourant, 13 december 2016, 67668.

tenietgaan van de houtopstand.⁵⁷ Voor grote projecten regelt de ontheffing dat de herbeplantingstermijn langer is, namelijk vijf jaar na de melding.⁵⁸ Er is sprake van een 'groot project' als het project langer duurt dan twee jaar. De periode 'langer dan twee jaar' wordt gerekend vanaf de melding van de velling aan het bevoegd gezag tot aan de oplevering van het project.

Niet aangeslagen herbeplanting dient volgens de wet binnen drie jaar te worden vervangen.⁵⁹

C.3.4 Rapporteren na afronding project

Na afronding van het project rapporteert Rijkswaterstaat aan het bevoegd gezag dat de herbeplanting heeft plaatsgevonden en op welke wijze.⁶⁰

C.4 APV

C.4.1 Bevoegdheid gemeenten

Op grond van de Gemeentewet hebben gemeenteraden de bevoegdheid om verordeningen te maken die zij in het belang van de gemeente nodig achten. Voor de gelding van een bepaling in een gemeentelijke verordening is van belang dat de gemeenteraad de onder- en bovengrens respecteert. De bovengrens wordt overschreden wanneer de gemeentelijke verordening regels stelt op gebieden die niet aan de gemeentelijke regelgeving toekomen, omdat zij op landelijk of provinciaal niveau geregeld zijn of geregeld moeten worden. De ondergrens wordt overschreden wanneer de gemeentelijke verordening regels wil stellen die niet het belang van de gemeente, maar de bijzondere belangen van individuele burgers raken.⁶¹

Indien het lijkt dat de gemeente haar bevoegdheid om regels te stellen heeft overschreden, dan is het verstandig dit te bespreken met een RWS-jurist van de Afdeling projectadvisering. Als tot de conclusie wordt gekomen dat de bepalingen rechtsongeldig zijn, dan moet hierover contact opgenomen worden met de betreffende gemeente.⁶²

In de Algemene Plaatselijke Verordening (APV) van de gemeente is zo goed als altijd een paragraaf te vinden over het bewaren/beschermen van houtopstanden/ bomen. Er kan ook sprake zijn van een eigenstandige gemeentelijke kapverordening of bomenverordening. In deze Handreiking spreken wij over de APV, maar bedoelen we daarmee in voorkomend geval ook de gemeentelijke kapverordening of bomenverordening. Een gemeente kan bij de APV een bomenbeleidsplan vaststellen.

In de APV wordt geregeld wanneer houtopstanden wel of niet geveld mogen worden, of hiervoor een omgevings(kap)vergunning nodig is op grond van de Wet algemene

⁵⁷ Artikel 4.3, lid 1, Wnb.

⁵⁸ Artikel 3, lid 1 en 2, Ontheffing houtopstanden Rijkswaterstaat.

⁵⁹ Artikel 4.3, lid 2, Wnb.

⁶⁰ Artikel 3, lid 4, Ontheffing houtopstanden Rijkswaterstaat.

⁶¹ In art. 4.6 van de Wnb was expliciet opgenomen welke bovengrens geldt voor de bevoegdheid van gemeenten en provincies om regels te stellen over houtopstanden. Echter, besloten is om dit artikel niet in werking te laten treden per 1 januari 2017 (Stb. 2016, 384). Nu wordt in de Wnb dus geen duidelijke bovengrens gegeven en kan de gemeente op zijn hele grondgebied over alle soorten houtopstanden regels stellen.

Zie voor een toelichting op artikel 4.6 Wn: Tweede Kamer, vergaderjaar 2011-2012, 33 348, nr 3, p. 280; Tweede Kamer, vergaderjaar 2014-2015, 33 348, nr 19, p. 7. Verder is relevant dat art. 4.6 Wnb is gewijzigd bij de inwerkingtreding van de Wet opheffing bedrijfslichamen (art. LVII), waarbij onder andere het boschap is komen te vervallen.

⁶² Zie bijvoorbeeld uitspraak ABRvS 16 augustus 2017, ECLI:NL:RVS:2017:2197, waarin de Afdeling oordeelde dat een bepaling uit de gemeentelijke Bomenverordening in strijd was met het Burgerlijk Wetboek en dat daardoor de omgevingskapvergunning niet had mogen worden geweigerd door de gemeente.

bepalingen omgevingsrecht (Wabo)⁶³ en onder welke voorwaarden een dergelijke vergunning kan worden verleend.

C.4.2

Geografische reikwijdte APV

Uit de APV zelf volgt waar de bepalingen over houtopstanden in de betreffende gemeente van kracht zijn. De APV kan gelden binnen de bebouwde kom op grond van de Wnb, maar hij kan ook gelden in de gehele gemeente, er kan een kaart bij de verordening zijn gevoegd waar uit blijkt waar de bepalingen van toepassing zijn, of de gemeente kan bijvoorbeeld werken met een bomenlijst waarop de beschermde bomen zijn opgenomen.

C.5

Bestemmingsplan: het uitvoeren van werken/ werkzaamheden

In de planregels van het bestemmingsplan kan zijn opgenomen dat het vellen van houtopstanden binnen de betreffende bestemming alleen is toegestaan als hiervoor een omgevingsvergunning voor het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden is verleend.⁶⁴ Zo staat bijvoorbeeld in de planregels van het bestemmingsplan Buitendijks gebied 2005 van de gemeente Lingewaard dat het vellen en rooien van houtgewas binnen de bestemming Natuur alleen toegestaan is als hiervoor een omgevingsvergunning is verleend.

C.6

Samenloop Wnb, APV en bestemmingsplan

Er kan sprake zijn van samenloop tussen de Wnb, de gemeentelijke APV en het bestemmingsplan. Onder 'samenloop' verstaan we hier dat een project met meerdere regimes te maken heeft. Samenloop is niet uitgesloten, omdat in een bepaald gebied in een gemeente de verschillende regimes kunnen gelden. Zo geldt de Wnb met bijbehorende Ontheffing buiten de bebouwde kom op grond van de Wnb, maar kunnen de APV en planregels in het bestemmingsplan ook buiten de bebouwde kom gelden (zie ook paragraaf 2.2 en 2.4). In paragraaf 4.11 zijn praktische voorbeelden van deze samenloop gegeven.

⁶³ Art. 2.2, lid 1, sub g, Wabo.

⁶⁴ Art. 2.1, lid 1, sub b, Wabo.

Handreiking vellen en herbeplanten houtopstanden (voorheen kap en herbeplanting houtopstanden)

Nummer: 5471
Versienummer standaard: 1.1
Versienummer document: 2018
Status: In beheer
Type: Handreiking
Inhoudelijk beheerder: Linda Bosselaar-Modderkolk
Verantwoordelijke afdeling: Afd. BJV-Expertise en RWS Advocaten
Netwerken: Hoofdvaarwegennet, Hoofdwatersysteem, Hoofdwegennet
Rollen: Omgevingsmanager, Technisch Manager
Fase: Planuitwerking, Verkenning, Realisatie, Onderhoud
Proceseigenaar: Proceseigenaar Aanleg en Onderhoud
Link om te reageren: [Link](#)